

28-06-2017

Beredeneerd aanbod groep 1 / 2

Afspraken rondom het kleuteronderwijs

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Vormgeving leerstof aanbod	3
Heterogene kleutergroepen	3
Instroom nieuwe leerlingen	4
Brugs Adaptief Model (BAM)	5
Takenkaart	5
Geletterdheid	8
Tussendoelen	8
Sociaal Emotionele Ontwikkeling	9
Bewegingsonderwijs	9
Werkwijze	10
* bewegingsonderwijs	
* schrijfonderwijs	
Leeromgeving	10
Management van tijd en activiteit	11
Leerlingvolgsysteem en observatielijsten	14
Toetsen	15
Zorg in de onderbouw	16
ICT	17

Inleiding

In groep 1 / 2 werken we met een beredeneerd leerstofaanbod. Deze manier van werken betekent niets anders dan "wat doe ik wanneer en hoe meet ik dat?"

Visie

1. Het leerstofaanbod op Basisschool de Brug is voortdurend in ontwikkeling. We bieden een leerstofaanbod aan dat eigentijds en aantrekkelijk is, met een brede maatschappelijke achtergrond.

Ons leerstofaanbod is dekkend voor de tussendoelen. Ons leerstofaanbod vertoont een doorgaande lijn en is afgestemd op de diverse onderwijsbehoeften van onze leerlingen.

Het leerstofaanbod voorziet in het gebruik van moderne informatie- en communicatiemiddelen.

Het sociaal-emotionele aspect wordt preventief ontwikkeld, door het gebruik van de methode Schatkist en het volgen van een methode sociale emotionele vorming.

Het aanbod in de groepen 1-2 is thematisch en afgestemd op de leerlijnen van onze vakken.

Doelen

1. Onze school voorziet in een breed aanbod van kennis, vaardigheden en houdingen.
2. Het totale leerstofaanbod is dekkend voor de kerndoelen.
3. Het leerstofaanbod vertoont een doorgaande lijn.
4. Het leerstofaanbod wordt afgestemd op onze leerling populatie.
5. Het leerstofaanbod komt tegemoet aan verschillen tussen leerlingen.
6. ICT heeft een ondersteunende functie.
7. Het leerstofaanbod vertoont samenhang.
8. De basis van ons leerstofaanbod is ontwikkelingsgericht.

Beoordeling

- Evaluatie door deelnemers bouwoverleg
- Het jaarlijks onderzoek door inspectie.
- Middels klassenbezoeken beoordeelt het managementteam of er voldoende tegemoet wordt gekomen aan verschillen tussen de leerlingen. Per locatie wordt er een totaaloverzicht gemaakt hoe het staat met differentiatie bij het leerstofaanbod.
- Middels klassenbezoeken beoordeelt het managementteam of de doorgaande lijn voor de verschillende vakgebieden gewaarborgd is.

Vormgeving leerstofaanbod

* Per jaar zijn er thema's vastgesteld waar we dit schooljaar mee gaan werken. We houden rekening met een goede verdeling van het soort thema. Zo is er de keus uit:

- concrete leefsituaties bijv. schoenenwinkel, restaurant
- actuele gebeurtenissen bijv. Kerst, Sinterklaas
- de wijde wereld bijv. kriebelbeestje, Afrika

* Voor elke ontwikkelingslijn hebben we de doelen op papier zodat bekend is wat we aan moeten bieden in welke periode. Zo weten we zeker dat we niets overslaan.

* In het ontwerpschema staat aan welke doelen wordt gewerkt en op welke manier er aan de basisdoelen gewerkt wordt. Van elk thema staat omschreven welke activiteiten worden gedaan om de basisdoelen aan te leren. In het ontwerpschema staat een tijdspad van ongeveer 5 weken. Alle ontwikkelingslijnen komen terug in het ontwerpschema. Het ontwerpschema komt in Parnassys in de groepsmap.

* Wij gebruiken in de groep het computerprogramma 'woordenschat' van de methode Schatkist. Alle kinderen komen tijdens het thema aan de beurt om de woordenschat extra te oefenen op de computer.

* Engels in groep 1 en 2

Na de voorjaarsvakantie 2017 starten de groepen 1 t/m 4 met lessen Engels. Tot aan de zomervakantie werken we voor een proefperiode met de methode Engels *Take it easy*. We willen m.i.v. het nieuwe schooljaar al eerder beginnen met het aanleren van de Engelse taal omdat de kinderen in de leeftijd van 0 tot 7 jaar eenvoudig en spontaan een tweede taal kunnen leren. In de toekomst zullen onze kinderen met behulp van het Engels eenvoudiger kunnen communiceren met mensen uit andere culturen. Jonge kinderen hebben nog geen geremdheid als ze een nieuwe taal aan het leren zijn.

De thema's en activiteiten van de lessen sluiten aan bij de andere lessen (Bijv: Me and my school, Me and winter, Me and my animals.) De nadruk ligt tijdens de Engelse lessen op het spreken en luisteren. Er zijn digitale praatplaten en verhalen, liedjes en spelletjes rondom de thema's waarbij native speakers ingezet worden.

(Er is nog geen schema of afspraken m.b.t. het aantal keer Engelse les per week.)

Heterogene kleutergroepen

Op de Brug zitten jongste en oudste kleuters bij elkaar in één groep. Hiervoor hebben we gekozen omdat het de sociale ontwikkeling van de kinderen stimuleert. We gaan uit van de individuele ontwikkeling van kinderen en zien in heterogeen samengestelde groepen meer mogelijkheden om kinderen op hun eigen niveau door te laten stromen. We willen kinderen activiteiten aanbieden die bij verschillende niveaus aansluiten en dus niet uitgaan van een gemiddeld niveau.

Nog een voordeel van heterogene groepen is dat kinderen ervaren wat het betekent om jongste' of 'oudste' te zijn. De jongste kinderen spiegelen hun gedrag aan dat van de oudere kinderen. Oudere kinderen kunnen jongere kinderen helpen, uitleg geven, met materiaal leren werken. Jongere kinderen leren daarvan, de ouderen ook als ze iets voordoen of uitleggen.

Instream nieuwe leerlingen

** Verdeling over de verschillende groepen*

Bij het verdelen van nieuwe leerlingen over de verschillende kleutergroepen wordt er rekening gehouden met de volgende aspecten:

- totaal aantal leerlingen
- verhouding jongens / meisjes
- aantal taalzwakke leerlingen per groep
- aantal cognitieve problemen per groep
- aantal gedragsproblemen per groep

** Wanneer op school*

Iedere nieuwe leerling wordt ongeveer twee maanden voor zijn vierde verjaardag gebeld door de groepsleerkracht. Er worden dan vijf dagen of dagdelen afgesproken om te komen wennen. Met ouders van kinderen die in de maanden juni, juli of augustus jarig zijn worden vaak afwijkende afspraken gemaakt. Deze kinderen komen direct aan het begin van de nieuwe cursus gewoon naar school, want wennen heeft voor de vakantie in een zeer drukke periode niet zoveel zin. We laten de ouders de keuze of zij hun kind voor de zomervakantie nog 1 keer willen laten wennen. Belangrijke dingen om door te geven aan ouders zijn:

- de schooltijden
- het meenemen van eten en drinken
- gymkleding
- afspraken omtrent verjaardag (sommige kinderen vieren hun verjaardag nog op de peuterspeelzaal en andere kinderen vieren hun verjaardag op school)
- eventueel schone kleding

De kinderen ontvangen allemaal na het maken van de wenaafspraken een kaartje met de afgesproken data en nuttige informatie.

***Huisbezoek**

Wanneer de kinderen tussen de 3 en 6 maanden op school zitten, krijgen zij een huisbezoek van de eigen leerkracht.

Wanneer een kind in groep 1 / 2 ongeveer 3- 6 maanden op school zit, wordt er door de leerkracht een huisbezoek afgelegd. Tijdens dit huisbezoek komen verschillende zaken aan de orde, zoals bijvoorbeeld het functioneren van het kind in de groep en de taal- en sociale ontwikkeling. Ook kan het voor de leerkracht van belang zijn, te weten hoe de thuissituatie van het kind is. Verder is er natuurlijk voor de ouders / verzorgers de gelegenheid, vragen te stellen over de werkwijze op school, de OR, de M.R. of andere praktische zaken.

Hieronder volgt een lijst met punten die zeker aan de orde moeten komen.

- Hoe functioneert de kleuter?
- Doet hij/zij mee met activiteiten of kringgesprekken?
- Gaat de kleuter al werkjes doen of wil hij / zij alleen spelen?
- Speelt de kleuter alleen of ook al samen met andere kleuters?
- Hoe is de taal-en sociale ontwikkeling?
- Eventueel werkwijze school.
- Vragen van ouders / verzorgers:

Tips voor wie op huisbezoek gaat:

- Bereid het gesprek goed voor.
- Doe dat ook met het kind als hij al in je groep zit. Voor kleuters is het vaak erg spannend dat de juf langskomt.
- Geef ouders het gevoel dat je met plezier komt.
- Geef ook een kind met wie je moeite hebt een goed gevoel.
- Vertel tot hoe laat je blijft.
- Bij leer- of gedragsproblemen: kaart ze aan, maar zeg dat je ze een andere keer op school wilt bespreken.
- Maak voor zo'n vervolgg gesprek tijdens het huisbezoek al een afspraak.
- Praat niet over andere kinderen.

*** Overdracht peuterspeelzaal**

In Zwijndrecht wordt er gewerkt met een overdrachtsformulier van peuterspeelzaal naar basisschool en een terugkoppelingsformulier van basisschool naar peuterspeelzaal. Op deze manier worden er belangrijke gegevens over kinderen uitgewisseld, zodat daar vanaf het begin rekening mee gehouden kan worden. Ouders van kinderen die een peuterspeelzaal hebben bezocht brengen het formulier mee bij de eerste wendag of zo snel mogelijk daarna. Na ongeveer drie maanden wordt er een terugkoppelingsformulier ingevuld en dat wordt opgestuurd naar de peuterspeelzaal (*Zie bijlage 13: terugkoppelingsformulier van basisschool naar peuterspeelzaal.*)

*** VVE leerlingen**

Vanaf het schooljaar 2016-2017 gaan leerkrachten voordat de kinderen naar school komen langs voor huisbezoek bij VVE leerlingen. De eerste keer is dat samen met de pedagogisch medewerker van de peuterspeelzaal en voordat het kind naar school gaat. Dit beleid geldt voor alle VVE kinderen in de gemeente Zwijndrecht.

In Parnassys wordt een notitie gemaakt dat een leerling een VVE voorschot aanbod heeft gehad. Dit om te kunnen volgen of deze voorschotbenadering effect heeft op de schoolprestaties op langere termijn.

Het Bam (Brugs adaptief model)

Onze visie luidt:

'Het onderwijs zo organiseren dat kinderen zoveel mogelijk op hun eigen niveau zelfstandig kunnen werken, uitgedaagd blijven en zich ondersteund en gewaardeerd voelen.'

Daarom maken wij in elke groep en dus ook bij de kleuters gebruik van takenkaarten. Hieronder volgt een uitleg.

Takenkaart

Per thema maken we gebruik van een takenkaart. Hierop staan alle werkjes die per thema gemaakt moeten worden. We hebben een verdeling gemaakt tussen een takenkaart voor groep 1 (jongste takenkaart) en voor groep 2 (oudste takenkaart). De takenkaart wordt benoemd als jongste of oudste takenkaart i.p.v. groep 1 of groep 2 takenkaart. Deze opdrachten moeten de kinderen zelfstandig kunnen maken d.w.z. zonder extra hulp van de leerkracht. Na afloop zetten de kinderen zelf een kruisje door de opdracht die ze hebben gemaakt. Taakopdrachten die de kinderen met begeleiding van de leerkracht moeten doen staan onder het kopje 'kleine kringactiviteit.' Per thema komen alle kinderen eenmaal aan de beurt bij een 'kleine kringactiviteit'.

Op de groep 1 takenkaart staan 6 opdrachten, op de groep 2 takenkaart 8 opdrachten. Deze opdrachten moeten in een periode van 4-6 weken worden gedaan. De leerkracht 'helpt' met het plannen van de opdrachten en zet per week ongeveer 2 opdrachten per groep klaar.

* *Opzet takenkaart groep 1 / 2*

Thema-keuze:

- concrete leefsituaties
- actuele gebeurtenissen
- de wijde wereld

De volgende activiteiten moeten zeker op elke takenkaart terugkomen, met telkens de nadruk op 1 of meerdere gebieden per activiteit. Natuurlijk kunnen bepaalde lees- en rekenactiviteiten opgenomen worden in de kleine kring. Let op variatie per takenkaart.

- *Constructieve / beeldende activiteiten (min. 2 activ. per kaart, evt. keuze uit 4)*

Beeldend:

- klei
- tekenen/ schilderen
- papier scheuren/ knippen/ vouwen/ plakken
- knutselen met restmaterialen
- natuurmaterialen
- textiele werkvormen

Bouw / constructie:

- groot bouw materiaal
- blokken
- klein bouw materiaal
- werktekeningen
- plattegronden
- timmeren?

Compositiemateriaal:

- mozaïekmateriaal
- versieringen, patronen
- spiegelbeeld
- reeksen

- *Lees- en schrijfactiviteiten (min. 1 act. per kaart evt. in kleine kring)*

- werken met boeken: eigen leesboek maken, gedicht maken
- teksten maken en schrijven evt. op de computer a.h.v. thema
- letterkennis activiteiten
- verteltafel
- handschriftontwikkeling
- stempelen
- Piccolo
- Diverse werkbladen

- *Reken- en wiskundeactiviteiten (Min. 1 act. per kaart evt. in kleine kring)*
 - meetactiviteiten
 - telactiviteiten
 - oriënteren ruimte / tijd
 - diverse werkbladen
 - Piccolo
- *Spelactiviteiten/hoeken*
 - hoek aangepast aan het thema
 - rekenspelletjes
 - taalspelletjes
- *Gespreks- en kringactiviteiten in de kleine kring (1 kleine kring per takenkaart)*
 - Interactief voorlezen / boekpromotie (bijv. verhaallijn)
 - gesprek n.a.v. belevenissen / praatplaten/ voorwerpen/ werkbladen/ thema
 - onderzoeksactiviteiten
 - taal- en leesactiviteiten
 - reken- en wiskundeactiviteiten
 - aandacht groepsregels

De volgende activiteiten moeten bij elk thema aan bod komen, maar zijn niet noodzakelijk op de takenkaart.

- *Spelactiviteiten:*
 - spel met zand en/ of water
 - rollenspelactiviteiten
 - gezelschapsspelen
 - poppenspel
 - bewegingspel
- *Gespreks- en kringactiviteiten grote kring*
 - reken- en wiskundeactiviteiten
 - taal- en leesactiviteiten: poëzie, boekpromotie, letterkennis, motor. act.
 - kringgesprekken n.a.v. thema, gebeurtenissen, praatplaten, weekend
 - muziekactiviteiten
 - dans- en drama activiteiten

Geletterdheid

In de groepen 1 t/m 4 wordt er gewerkt met het protocol dyslexie. De tien tussendoelen voor beginnende geletterdheid van het Expertisecentrum Nederlands zijn in de werkwijze van de groepen 1 t/m 4 verwerkt.

Tussendoelen

De tussendoelen hebben betrekking op de volgende domeinen:

1. Boekoriëntatie; kennismaken met boeken en deze leren hanteren voor informatieverwerking.
2. Verhaalbegrip; kennis ontwikkelen over de opbouw van verhalen en het gehanteerde woordgebruik en leren deze na te vertellen
3. Functies van geschreven taal; kinderen maken kennis met communicatieve functies van geschreven taal en leren deze hanteren.
4. Relatie tussen gesproken en geschreven taal; ontdekken dat gesproken taal in schrift kan worden vastgelegd, en andersom.
5. Taalbewustzijn; het vermogen om in gesproken taal elementen te onderscheiden zoals: een woord in een zin, een klankgroep in een woord, en het vermogen tot rijmen. Nadere uitwerking: we onderscheiden de onderstaande stadia:

5.1. spelen met klanken als voorbereiding op fonologisch bewustzijn

Kinderen kunnen:

luisteren, geluiden herkennen; lokaliseren; volgorde onthouden, ritmes klappen. plezier krijgen in rijmen

gevoel ontwikkelen om te manipuleren met zinnen, woorden en lettergrepen, gaan eenheden van klanken herkennen; losmaken en samenvoegen.

5.2 fonologisch bewustzijn

Kinderen kunnen

- aandacht richten op klanken, waaruit woorden zijn samengesteld
- manipuleren met de afzonderlijke klanken
- splitsen van woorden in lettergrepen
- verbinden van lettergrepen tot woorden
- herkennen en toepassen van eindrijm.

5.3 Fonemisch bewustzijn

Dit is een gevorderde fase van fonologisch bewustzijn. Kinderen ontdekken, dat **woorden** uit afzonderlijke klanken zijn opgebouwd.

- beginrijm herkennen
- klanken in woorden isoleren
- korte woorden opdelen in losse klanken (auditieve of fonemische analyse)
- klanken samenvoegen tot een woord (auditieve of fonemische synthese)
- enige kennis van klanklettercombinaties.

6. Alfabetisch principe; ontdekken dat er een verband is tussen hoe je woorden uitspreekt en hoe woorden geschreven zijn.
7. Functioneel 'schrijven' en 'lezen'; geschreven taal (briefjes, lijstjes e.d.) gebruiken voor communicatieve doeleinden.

In groep 3 gaan we verder met:

8. Technisch lezen en schrijven start: decoderen en schrijven van korte klankzuivere woorden.

9. Technisch lezen en schrijven, vervolg; het decoderen en schrijven van langere klankzuivere woorden en het gebruik van woordidentificatie technieken.
10. Begrijpend lezen en schrijven; gemotiveerd en met begrip teksten willen en kunnen lezen en (beginnen te) schrijven.

Sociaal emotionele ontwikkeling

Werkwijze

Op schoolniveau wordt er gewerkt met de methode De Vreedzame School. Er zijn afspraken gemaakt over de werkwijze rond de methode. Deze afspraken staan in het Handboek van De Brug. De kaarten van elk blok hangen op een vaste plaats in de groep.

We werken ook in de groepen 1 en 2 met de methode Trefwoord. Dit is een godsdienst methode waarin veel sociaal en emotionele aspecten aanbod komen. Er wordt veel aandacht besteed aan het omgaan met elkaar en gevoelens betreffende jezelf.

Visie

Onder sociaal emotionele ontwikkeling verstaan wij de ontwikkeling die kinderen doormaken opdat zij op een prettige manier met andere mensen kunnen omgaan en de ontwikkeling van hun gevoelsleven.

Elk kind mag zoveel mogelijk zichzelf zijn. Het kind moet zich thuis en op school ontwikkelen als een sociaal individu. Uitgangspunt daarbij is dat het kind zich houdt aan regels en afspraken die gemaakt zijn voor school en groep.

De Vreedzame School streeft er naar om kinderen te leren:

- op een positieve en zorgzame manier met elkaar om te gaan
- op een democratische manier met elkaar beslissingen te nemen
- constructief conflicten op te lossen
- verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en voor de gemeenschap
- open te staan voor verschillen tussen mensen.

Het programma wil niet alleen kinderen bovenstaande sociale competenties leren, maar vooral ook een positief sociaal en moreel klimaat in de school creëren, waar een opvoedende en gedragsregulerende werking van uitgaat.

Onze schoolregels zijn:

- We horen bij elkaar
- We lossen ruzies zelf op.
- We hebben oor voor elkaar
- We hebben hart voor elkaar
- We dragen allemaal een steentje bij
- We zijn allemaal anders.

Bewegingsonderwijs

Visie

Bij bewegingsonderwijs gaat het om de lichamelijke opvoeding en de ontwikkeling van de schrijfmotoriek.

lichamelijke opvoeding

Bewegingsonderwijs is er op gericht kennis, inzicht en vaardigheden te verwerven die nodig zijn om op een verantwoorde wijze deel te nemen aan bewegingsactiviteiten. Het schoolplein en in de woonomgeving. Het gaat daarbij om het aanleren van zowel vaardigheden als kennis.

Daarnaast vinden we het heel belangrijk dat :

- o De kinderen plezier beleven aan het deelnemen aan verschillende bewegingsactiviteiten.
- o Elementen als spanning- winst en verlies leren hanteren.
- o Een positieve houding ontwikkelen dan wel behouden, met betrekking tot deelname aan de bewegingscultuur.

Bewegingsonderwijs levert bovendien nog een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van aanverwante ontwikkelingsgebieden zoals bijvoorbeeld ruimtelijke oriëntatie.

de schrijfmotoriek

Een goede schrijf motorische ontwikkeling is een voorwaarde om goed te leren schrijven. Hierbij gaat het om zowel de ruimtelijke oriëntatie, de grove motoriek als de oog-hand coördinatie

WERKWIJZE

Bewegingsonderwijs

De kinderen krijgen minimaal twee maal in de week bewegingsonderwijs in het speelokaal. Dit wordt door de eigen leerkracht gegeven. De lessen worden zo gegeven dat alle lesdoelen van de leerlijnen van Parnassys aan bod komen. Tijdens de lessen wordt de ontwikkeling van de kinderen geobserveerd en geregistreerd in de Leerlijnen van Parnassys. Deze lessen worden vooral in de winterperiode gegeven. De kinderen gymmen in hun gymkleding. Gymschoenen die makkelijk aan en uit kunnen zijn gewenst. Tijdens het buitenspelen worden spelonderwijs ook allerlei motorische vaardigheden geoefend. Bijv. duikelrek, steppen, lopen met klossen, touwtje springen enz. De kinderen spelen , wanneer het weer het toelaat, elke dag buiten.

Schrijfonderwijs:

Het is belangrijk dat kleuters in de groepen 1/2 hun fijne motoriek ontwikkelen. We vinden het belangrijk dat dit enerzijds op een speelse manier gebeurt. We denken dan aan activiteiten tijdens de werkles zoals knippen, plakken, kralen rijgen, kleuren enz. Anderzijds vinden we het ook belangrijk dat er gerichte activiteiten worden aangeboden. Bovendien zien we het belang in van experimenteren op het gebied van schrijfactiviteiten. Daar de ontwikkeling van de motoriek niet stopt in groep 2, vinden we het belangrijk dat er een doorgaande lijn is in het aanvankelijk schrijfonderwijs.

We willen in de onderbouw veel aandacht besteden aan de zithouding, pengreep en papierligging. We streven ernaar daar aan het eind van groep 4 alle kinderen deze doelen onder de knie hebben.

Kleuters moeten kunnen experimenteren met letters en woorden. Dit kan met behulp van allerlei materialen, zoals letterstempels, lettervormen en letterkaartjes.

Dit experimenteren gebeurt ook in de schrijfhoek. In deze hoek kunnen de kinderen zowel vrij als gericht aan een opdracht werken.

Leeromgeving

Hoeken

Het spelen en leren in hoeken speelt in groep 1 en 2 een belangrijke rol. De hoeken moeten uitdagend zijn en spel en communicatie uitlokken. We streven ernaar om de hoeken zo om te bouwen dat ze bij het thema passen. De vaste hoeken worden verrijkt ,zodat ze iedere keer weer uitdagend zijn. De hoeken moeten overzichtelijk zijn, kinderen moeten er zelfstandig in kunnen spelen en het ook weer zelf op kunnen ruimen. De hoeken worden zoveel mogelijk voorzien van echte materialen. We proberen als leerkracht ook zo nu en dan tijd in te plannen om met de kinderen mee te spelen, zodat het spel gestimuleerd wordt.

De volgende hoeken zijn in alle kleutergroepen aanwezig:

- Huishoek
- Bouwhoek
- Zand-/watertafel
- Leeshoek
- Schrijf/stempelhoek
- Computerhoek
- Themahoek: te denken valt aan een verteltafel, een bepaalde winkel, een ontdekhoeke.

Materialen

Naast het spelen en leren in hoeken wordt er ook gewerkt met ontwikkelings-, constructie- en kleine bouwmaterialen. Deze materialen worden zo nu en dan gebruikt tijdens de werkles als werkopdracht. Kinderen kunnen ook tijdens het werken en spelen zelf kiezen om dergelijk materiaal uit de kast te pakken.

Geletterdheid en gecijferdheid in het klaslokaal

In de klaslokalen valt meteen op dat er veel aandacht aan geletterdheid en gecijferdheid wordt besteed. Er hangt een getallenrij met symbolen en aantallen. Verder verschijnt in de loop van het jaar de lettermuur. De dagen van de week hangen op en er is zichtbaar welke juf er die dag is. De dagen van de week en het weer van die dag worden dagelijks besproken. Tevens leren de kinderen de begrippen 'gisteren', 'vandaag' en 'morgen' en worden die elke dag op de goede dag gehangen. Bij het werken aan tafel, maar vooral in hoeken proberen we deze geletterdheid en gecijferdheid zoveel mogelijk terug te laten komen. Zo kunnen de kinderen bijvoorbeeld een boodschappenlijstje maken in de winkel, of een brief schrijven in de huishoek Dit principe komt bij meerdere onderwerpen terug, bijvoorbeeld. een afsprakenkaart bij de dokter/ dierenarts/ tandarts.

Management van tijd en activiteit

Planbord

In de groepen 1 en 2 wordt er gebruik gemaakt van een digitaal planbord. Dit planbord wordt gebruikt tijdens de werkles. Het bord is onderverdeeld in verschillende activiteiten. Zo is er een plaats ingeruimd voor de vaste hoeken, de themahoeken, ontwikkelingsmaterialen, constructiematerialen, expressieve materialen en de werkopdrachten. De kinderen hebben een vrije keuze in wat ze willen spelen. In alle kleutergroepen worden ongeveer dezelfde foto's gebruikt.

Dagritmekaarten

We geven het dagverloop aan door middel van dagritmekaarten. Deze zijn in alle groepen hetzelfde. De doelen van deze dagritmekaarten zijn:

- het tijdsverloop van de dag aangeven, zodat kinderen tijdsbesef krijgen
- iets leren "lezen" van links naar rechts (schriftoriëntatie)

Zelfstandig werken

De kinderen krijgen de ruimte om zelf te bepalen wanneer ze hun werkopdracht gaan maken. Echter aan het eind van de afgesproken periode moet wel al het werk af zijn. Deze opdrachten moeten de kinderen zelfstandig kunnen maken d.w.z. zonder extra hulp van de leerkracht. De kinderen van groep 1 krijgen 6 verplichte opdrachten in een periode van 4 weken. De kinderen van groep 2 krijgen 8 verplichte opdrachten in een periode van 4 weken. De leerkrachten 'helpt' met het plannen van de opdrachten en zet per week ongeveer 2 opdrachten per groep klaar.

De kinderen moeten de opdrachten zelfstandig kunnen maken. D.w.z. dat de materialen klaar staan op een vaste plaats in de groep, zodat ze bereikbaar zijn voor de kinderen. De kinderen weten welke materialen zoals scharen, lijm e.d. ze nodig hebben om de opdracht te kunnen maken. De kinderen halen zelf alle benodigdheden uit de kasten en/of de mandjes en zoeken een werkplek. Tijdens het werken aan de opdracht mogen de kinderen enige hulp/advies vragen aan andere leerlingen.

De kinderen bepalen zelf of de opdracht voldoet aan de verwachtingen/ doelen. Ze ruimen hun werk op, op een afgesproken plaats en maken de gebruikte materialen schoon. Op de takenkaart zetten ze een kruisje door de opdracht. Ze voorzien hun werkopdracht van hun naam of naamkaartje. De leerkracht kijkt na afloop hoe het werk is gemaakt. Indien nodig wordt het resultaat besproken met de leerling.

Kringactiviteiten

In de kring worden activiteiten aangeboden op het gebied van taal, rekenen en muziek. De activiteiten passen binnen het thema. In de kring wordt er gedifferentieerd in aanbod en vraagstelling, zodat het voor alle kinderen en alle niveaus interessant blijft.

Bemiddelende rol als leerkracht

- a. omgeving voorbereiden
- b. belangstelling tonen en aandacht geven
- c. veel interacties en dialogen aangaan en tussen kinderen onderling stimuleren
- d. kinderen helpen keuzes te maken en plannen te maken
- e. specifiek aanbod maken voor bepaalde ontwikkelingsbehoeften van kinderen
- f. zorgen dat geleide activiteiten en opdrachten betekenisvol zijn en aansluiten bij het niveau van kinderen
- g. materialen en suggesties toevoegen
- h. werk en spel verbreden en verdiepen
- i. meespelen (in hoeken) en meewerken

j. afwisselend begeleiden en leiding geven

Inloop

Als om 8.20 uur de schooldeur open gaat mogen de kinderen in de klas direct gaan spelen. De kinderen kunnen zo direct actief bezig zijn. De kinderen kiezen daarbij alleen opdrachten die de leerkracht heeft klaar gezet. Het kan zijn dat er spelmateriaal op de tafel klaar staat of dat er een spel uit bijvoorbeeld de reken- of taalkast wordt gekozen. (Het is niet de bedoeling dat er wordt gespeeld in de hoeken.)

Om ongeveer 8.45 uur gaan de kinderen het spelmateriaal opruimen en komen in de grote kring.

Tijdens het spelen met het spelmateriaal sluit de leerkracht aan bij het spel dat de kinderen gekozen hebben. Er is tijd voor speluitleg, meespelen en verdiepen van de spelmogelijkheden.

Tijdens de inloop is het voor nieuwe leerlingen makkelijker om in de groep binnen te komen. De leerkracht heeft zo tijd voor de ontvangst van de nieuwe leerling zonder dat alle andere ogen gericht zijn op de nieuwe leerling.

Werken met een kleine groep/kring

Tijdens de speel/werkles werkt de leerkracht in een kleine kringactiviteit met een klein groepje kinderen aan een opdracht (bijvoorbeeld uit de methode Schatkist.) Ook de kinderen die extra begeleiding nodig hebben om de gestelde doelen uit het groepsplan te kunnen halen komen tijdens een kleine kringactiviteit bij de leerkracht. Het kan zijn dat dit een groepje kinderen is die extra zorg op een niveau hoger of een niveau lager nodig heeft. Bijvoorbeeld: uitbreiden woordenschat, het voorbereiden/bespreken van een prentenboek dat later in de grote kring zal worden voorgelezen.

De leerkracht bepaalt zelf welke kinderen er deelnemen aan de kleine kringactiviteit. Er is een homogene en een heterogene groepssamenstelling mogelijk. Dit is afhankelijk van de soort opdracht die uitgevoerd moet worden. Wel is het zo dat alle kinderen per thema één keer aan de beurt komen bij een kleine kringactiviteit.

Kinderen die niet meedoen met de kleine kring worden geacht zelfstandig te werken of te spelen. Tijdens het werken met de kleine groep mag de leerkracht niet gestoord worden door andere kinderen. Dit is een vorm van uitgestelde aandacht. De leerkracht zorgt voor een teken, bijvoorbeeld een beer, een ketting of een ander afgesproken teken, zodat voor de leerlingen duidelijk is dat zij de leerkracht niet mogen storen.

Leerlingvolgsysteem en observatielijsten

In de kleutergroepen worden de observatielijsten De leerlijnen van Parnassys gebruikt. Op deze lijsten wordt aangegeven in welke stadium van ontwikkeling een kind zich bevindt. De observatielijsten vormen een onderdeel van het leerlingvolgsysteem.

Het leerlingvolgsysteem bevat verder:

- de resultaten van de Cito Rekenen voor kleuters 2
- De resultaten van de Cito Taal voor kleuters 1 en 2.
- Dyslexielijst kleuters
- De leerlijnen van Parnassys

Observeren:

Om de ontwikkeling van de kinderen goed in beeld te krijgen moet er doorlopend geobserveerd worden. Deze observatie wordt genoteerd op de papieren versie van de leerlijnen. Daarnaast worden er korte aantekeningen (tussenevaluaties) gemaakt in de weekplanning.

Twee maal per schooljaar (februari en juni) wordt de observatie digitaal verwerkt in Parnassys. Voor alle kinderen wordt de leerlijn taal, rekenen en motoriek * helemaal ingevuld. (*zie note) Op deze manier wordt er van *alle* kinderen in de groep geregistreerd in welk stadium hij/zij van zijn/haar ontwikkeling is. Ook in de andere maanden kunnen de observaties digitaal verwerkt worden maar dit is meer vrijblijvend.

Leergebieden

Taal

Leerdoelen	Niveau	Aart D.	Barbara	Carls	Ojeme	Estje	Fabian	Gisha	Hannah	Irene	Jantouk
Leertute en DL		S / -1	S / -1	S / -1	S / -1	S / -1	S / -1	S / -1	S / -1	S / -1	S / -1
Beginnende gelezenheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VERHAALBEGRIIP: Reageert na herhaald lezen verbaal op bekende woorden en situaties uit een boek.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TAALFUNCTIES: Kent de betekenis van een picto's zoals de P van parkeren.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VERHAALBEGRIIP: Gebruikt en leert (hauve) woorden naar aanleiding van verhalen en/of een thema. De nieuwe woorden liggen dicht bij het eigen kind.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BOEKORIENTATIE: Weet dat de boekomslag iets laat zien van het verhaal.	1a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VERHAALBEGRIIP: Vertelt een kort voorgelezen verhaal na met behulp van plaatjes en eenvoudige (vraagstelling)vragen.	1a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BOEKORIENTATIE: Weet dat je een verhaal globaal kunt voorspellen aan de hand van een boekomslag.	1b	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TAALFUNCTIES: Herkent tekenystemen zoals pictogrammen, gebarentaal en mimiek.	1b	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TAALFUNCTIES: Herkent letters van zijn eigen naam.	1b	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TAALBEWUSTZIJN: Onderscheidt woorden in zinnen.	1b	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TAALBEWUSTZIJN: Herkent een klank in reeks losse klanken.	1b	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BOEKORIENTATIE: Voorspelt een verhaal aan de hand van een boekomslag en plaatjes.	2a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VERHAALBEGRIIP: Vertelt een voorgelezen verhaal na met behulp van plaatjes en/of vragen.	2a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TAALFUNCTIES: Leest zijn eigen naam.	2a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BOEKORIENTATIE: Voorspelt een verhaal aan de hand van de titel van het boek en de boekomslag en de plaatjes.	2b	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VERHAALBEGRIIP: Vertelt een voorgelezen verhaal chronologisch en samenhangend na zonder ondersteuning van plaatjes. Maakt gebruik van moeilijke woorden.	2b	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Wat je observeert, moet te koppelen zijn aan wat de meeste leerlingen in die leeftijdsfase beheersen. In leerlijnen Jonge Kind zie je dat door middel van de verschillende beheersingsniveaus en de kleuren op het planscherm. Beheerst de leerling de doelen die voor de periode gepland staan, of loopt de leerling achter of voor?

Bij het ontwikkelen van de leerlijnen Jonge Kind is onderzocht wat de literatuur en experts zeggen over wanneer kinderen bepaalde doelen moeten beheersen. Aan de hand van deze bevindingen zijn de leerdoelen geordend en is hier een planning aan gekoppeld.

Planmatig werken is doelgericht werken. Deze doelen worden aangereikt vanuit de leerlijnen Jonge Kind, maar het is belangrijk dat de leerkracht ervoor zorgt dat deze doelen op betekenisvolle wijze bij het kind komen. De manier waarop deze doelen betekenisvol worden aangeboden is terug te vinden in het **ontwerpschema**. Deze activiteiten zijn bedoeld voor

alle kinderen maar met name voor de basisgroep 1 en 2 en worden op diverse ontwikkelingsniveaus aangeboden.

Het tweede grote aandachtspunt is hoe de leerkracht de vertaalslag maakt van de signalering naar het aanbod. Er moet afstemming zijn tussen waar het kind aan toe is en wat er van een kind wordt gevraagd. Met de leerlijnen kan registreren, signaleren en het plannen van aanbod vanuit hetzelfde scherm: het planscherm.

We maken vanuit de leerlijnen Jonge Kind een **groepsplan**, op die manier kunnen we verantwoorden aan welke doelen we gaan werken. Op basis van de observatielijst worden in ieder geval 3 subgroepen gemaakt; intensieve groep 2 rekenen, intensieve groep 2 taal en intensieve groep 1 taal. Deze 3 subgroepen worden na elke vakantie geëvalueerd en bijgewerkt.

Daarnaast kunnen er subgroepen gemaakt worden voor motoriek, verdiepte groep 2 taal en verdiepte groep 2 rekenen. Deze subgroepen staan gepland en lopen een half schooljaar door.

De volledige ontwikkelingslijn moet aan bod komen. Ofwel: alle doelen moeten een keer aangeboden worden. Met de leerlijnen Jonge Kind kunnen we laten zien dat we gedurende het jaar aan verschillende leerlijnen werken en de bijbehorende doelen in verschillende periodes hebben aangeboden. Daarnaast kunnen we, wanneer we de doelen gaan afvinken, meteen zien of het aanbod voor alle kinderen effectief was.

Note: De leerlijnen spel en sociale vaardigheden worden nu tijdens het eerste jaar van invoering nog niet ingevuld. Spel zal volgend schooljaar ingevuld gaan worden. De leerlijn sociale vaardigheden gaat samen met de invoering van de methode De Vreedzame school die zijn eigen registratie methode heeft. De keus hierover volgt volgend schooljaar.

Individuele plannen en maatregelen

Individuele plannen worden gemaakt in Parnassys. Dit zijn plannen voor kinderen waarbij bijzondere maatregelen genomen moeten worden. (Deze individuele plannen komen ipv het oude individuele handelingsplan.) Het kan zijn dat er een grote achterstand is in de algehele ontwikkeling of dat er maatregelen genomen moeten worden die worden geadviseerd door deskundigen nav psychologisch onderzoek. Bijvoorbeeld een aan autisme verwante stoornis, medisch verleden, IQ onderzoek e.d.

Ook als het vermoeden bestaat van een toekomstige aanmelding voor Preventieve Ambulante Begeleiding of aanmelding bij het Ondersteuningsteam zijn individuele maatregelen hier duidelijk te noteren.

In Parnassys ga je naar je *groep/ begeleiding/plannen/nieuw individueel plan opstellen*.

Toetsen

Cito Ordenen en Cito Taal voor kleuters

In januari worden bij alle kinderen van groep 2 de Cito toetsen Rekenen voor kleuters en Taal voor kleuters afgenomen. De toetsen worden afgenomen door de eigen leerkracht. In juni worden bij alle groep 1 kinderen de Cito toets Taal voor kleuters afgenomen. In de kleutergroepen heeft het de voorkeur om de toetsen in groepjes van maximaal 5 kinderen af te nemen. Zeker bij groep 1 leerlingen die korter dan drie maanden op school zijn. De resultaten worden opgenomen in het leerlingvolgsysteem van de school. Bij uitval (D en E of lage C score) wordt er een plan opgesteld. Het kind wordt in het groepsplan alsnog opgenomen in een subgroep taal of rekenen. (Uit observaties en registraties in de leerlijnen van Parnassys zal al gebleken zijn dat dit kind een intensief aanbod nodig heeft.)

Afhankelijk van het onderdeel waar een kind op uitvalt, zal daar op ingespeeld worden in de groep, hetzij in de kleine kring hetzij individueel. Tijdens de rapportageavonden worden de ouders op de hoogte gesteld van de gemaakte toets. De ouders van leerlingen die een D of E hebben gescoord, worden eerder op de hoogte gesteld. Kinderen in de 0-groep maken nog geen Cito-toetsen.

Signaleringstoets risicolezers groep 2

Deze toets is een onafhankelijk meetinstrument en geeft extra informatie over de taal/leesontwikkeling. We nemen deze toets bij alle kinderen uit groep 2 in februari af. Voor uitvallers zal een plan opgezet gaan worden. De resultaten worden in de dossiers van de kinderen bewaard.

Zorg in de onderbouw

Verschillen tussen kinderen zijn voor ons het uitgangspunt om een adaptieve invulling te geven in de groepen 1 en 2.

Niveau 0 algemene zorg

Kwalitatief goed onderwijs:

In de groepen 1 en 2 staat een preventieve aanpak en kwalitatief goed aanbod voor alle kinderen voorop:

- We kiezen voor een heterogene samenstelling van de groepen 1/2 om kinderen van elkaars competenties te laten profiteren.
- Kinderen worden op grond van observatie en toetsing ingedeeld of komen in aanmerking voor extra ondersteuning op het bepaalde gebied of ontwikkeling.
- We richten ons op preventieve hulp van jonge kinderen binnen de eigen klas. We werken zo veel mogelijk vanuit het **Protocol Dyslexie voor groep 1 en 2**. We gaan uit van een preventieve aanpak, door de tussendoelen geleterdheid in ons aanbod te verweven.
- "Er aan toe zijn" of uit jezelf belangstelling krijgen (rijping) voor lezen en rekenen is te afwachtend voor risicokinderen. Bij hen komt het niet vanzelf, we bieden extra stimulansen en oefening op fonologisch bewustzijn en letterkennis.

ICT

Het is belangrijk dat de kleuters in groep 1 en 2 kennis maken met het gebruik van de PC. Zij leren verschillende basisvaardigheden en moeten die aan het einde van groep 2 beheersen. Deze vaardigheden zijn:

- Aanzetten en uitzetten van de computer.
- Muisvaardigheden.
- Zelfstandig kunnen openen van de programma's waarmee in de kleutergroepen wordt gewerkt.
- Het zelfstandig werken met deze programma's.
- Weten hoe je met de printer moet werken.

In de kleutergroepen wordt er tijdens de werkles op de computer gewerkt. Zij kunnen deze activiteit kiezen via het planbord.

Programma's waar de kleuters mee werken zijn:

- Schatkist Woordenschat
- Spelletjes van Koekeloere